

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

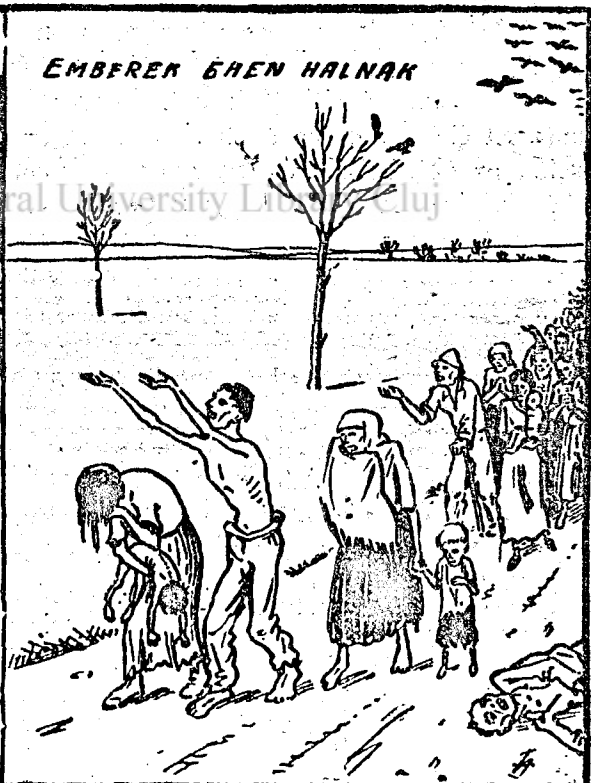
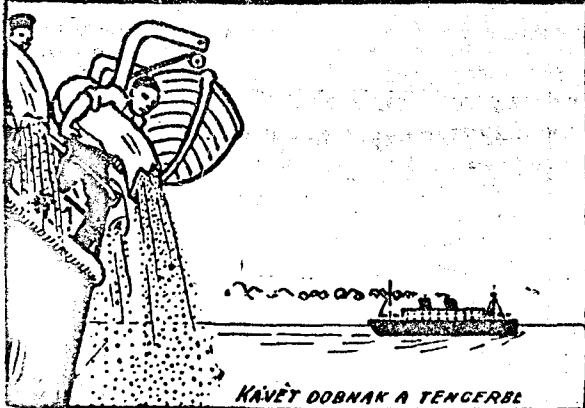
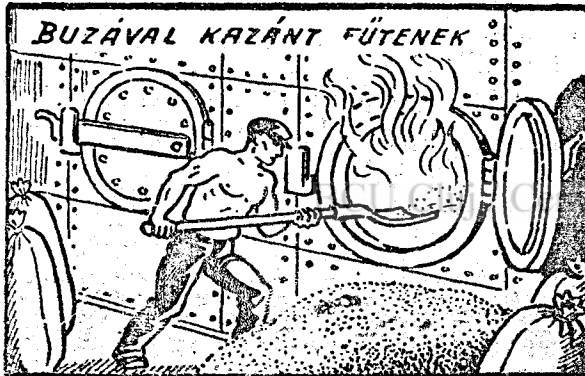
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca) 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Megbillentí a mérleg egyensúlya!

A gazdasági élet legfontosabb alkotó eleme a *termelés és fogyasztás* között fennálló viszony. Ha nagy a termelés, de kicsi a fogyasztás, az árak olesznak, ha pedig kicsi a termelés és nagy a fogyasztás, az árak drá-

mind a termelés és fogyasztás között levő egyensúly megbomlásából fakadnak.

A józanul gondolkozó úgy képzeli, hogy mindaddig, amíg bármilyen termékben túltermelés van, az emberiség nem fog abban a ter-

irányzatot mutatnak. Nemzetközi szervek állandóan figyelik és ellenőrzik azt, hogy a termelés és fogyasztás között levő egyensúly megromoljon meg. Sajnos, a nemzetközi ellenőrzés mai szervezetségében nem alkalmas arra, hogy ezen a téren eredményes munkát végezzen ki. Ezért következik azután be gazdasági téren sok olyan szomorú eset, amelyek

mégben hiányt szenvedni. Éppen az mutatja a világ gazdasági életének megromlását, hogy ez nem így van!

Szomorú kimutatást közölt arról a Népszövetség mellett működő statisztikai hivatal, hogy mennyi élelmiszert semmisítettek meg a múlt évben azért, mert nem lehetett értékesíteni, vagy pedig azért, hogy az élelmiszert

bizonyos részének megsemmisítésével a megmaradó készlet árát felverjék.

Azt mondtuk hogy szomorú kimutatást állított erről össze a Nemzetek Szövetsége. Miért szomorú ez a kimutatás? Egymagában, bár nagy esztelenség emberi javakat megsemmisíteni, nem volna jogunk arra, hogy általános emberi okokból elítéljük ezt az eljárást. Ha azonban tovább olvassuk a Nemzetek Szövetségének jelentését; előttünk áll a maga egész rémségében az a pusztulás, amit meg lehetett volna akadályozni, ha a gazdasági javak forgalmának ellenőrzése jobban meg volna szervezve.

Az alatt az idő alatt ugyanis, mialatt az élelmiszereket megsemmisítették, kétmillió négyszázezer ember halt éhen és egymilliókétszázezer ember követelt elöngyilkosságot nyomorúsága miatt. Vajjon helyes volt-e tehát, az, hogy az árak emelése érdekében nagy mennyiségű élelmiszert semmisítették meg? Ha a megsemmisített élelmiszerek kimutatását olvassuk, megállapíthatjuk azt, hogy az elpusztult élelmiszereknek kis része is elég lett volna az éhenhaltak és nyomorgók bőséges élelmezésére. A kimutatások szerint ugyanis 568 ezer vagon gabonát, 144 ezer vagon rizst, 276 ezer zsák kávé, 2 millió 560 ezer kiló cukrot, egynegyedmillió mázsa huskonzervet s

másfélmillió mázsa friss húst semmisítették meg. Az értékes élelmiszereket részint tenygerbe dobták, részint elégették, vagy mozdonyok fűtésére használták fel. Valamivel erősebb elbirálás alá esik, hogy Braziliában a kávéból műtrágyát is próbáltak gyártani.

Ha egybevetjük a pusztulás kétféle mérlegét, megállapíthatjuk, hogy nem kellett volna annyi embernek meghalnia, ha okosan és természetesen folyta a javak nemzetközi elosztását. Sajnos, így hiába húzta le a mérlegnek élelmiszerrel telt serpenyője az éhező emberek csoportját, azok nem futtak az élelmiszerekhez jutni és éhen pusztultak.

Ez a szomorú kimutatás hű képét adja annak, hogy a háború után hova jutott az emberiség világgazdálkodása. Emellett a kimutatás mellett senki sem mehet el megállás nélkül, hanem elmélkednie kell afelett, hogy meg kellene tenni a mérleg egyensúlyának helyreállítására? Mert bizonyos az, hogy minden politikai kérdéssel fontosabb dolog, hogy az emberiség egészséges megélhetését biztosítani lehessen. Igaz, hogy a gazdasági és politikai kérdések nem választhatók el egymástól. Azonban ez az eset is figyelmeztet, hogy a gazdasági kérdések sokszor mindennél erősebbek, ezért legalább olyan nagy figyelmet kell szentelni azoknak, mint a politikai kérdéseknek.

Helyzetünk.

Dr. Gyárfás Elemér.

A természet az ideai nyáron kegyes volt Erdély népéhez, egyenletes és áldásos időjárásban volt részünk.

Annál viharosabb volt az a lógkör, amelyet emberek — a kormányzat egyes tényezői — teremtettek az erdélyi magyarság körül. Ennyire megpróbáltatásban, lelki gyötrelemben talán csak a békekötések első hónapjaiban sorsváltozásunk legnehezebb idején volt részünk.

Mi tette fejünk fölött olyan súlyossá az idők járását, miért fajult el annyira velünk szemben a hatalom mostohasága? Hogyan lehetnénk befolyással arra, hogy a bántalmak, amelyek ma intézményeinket, holnap véreinket egyénenként érik, megszünjenek vagy legalább csillapodjanak?

A bajok okának megismerése még nem jelent gyógyulást, de utat mutat a gyógyulásra. Nagy szolgálatot tesz tehát nekünk, aki

szenvedéseink okát föltárja, sorsunk irányító tényezőivel megismertet.

Ezt a feladatot teljesítette dr. Gyárfás Elemér abban a beszédében, amelyet a Torda városi tanács 16-án tartott Torda a Magyar Párt erdélyi és városi tagozatának gyűlésén. A beszéd szabású beszéd az erdélyi magyarság sorsának alakulását megrázó színekkel festi. Kitekintést nyújt nemcsak a hazai eseményekre, hanem a világpolitika fordulataira, amelyek az erdélyi magyarság helyzetét az utóbbi időkben befolyásolták.

Dr. Gyárfás Elemér a tordai gyűlésen a következő helyzetképet rajzolta meg beszédében.

— Torda város — mondotta — valójában a jelképe az erdélyi magyarság mostohaságának. Iránymutató történelmi állásfoglalást tesz a nevezetessé multját, mely bizonyítéka az aranyosszéki székelyek a tordai városi polgárság termelő és kulturális képességeinek. A természet is megajándékozta kincseivel, melyek a város jólét és gazdagság forrásai voltak.

A politika azonban kegyetlenül bánt Torda városával, zsákutcába szorította fejlődésében megakasztotta, tespedésbe kárhóztatta. Sorsán osztozott a legtöbb erdélyi magyar város. A vasuti fővonalat úgy építették meg annak idején, hogy Kolozsváron és Nagyenyeden kívül egyetlen magyar várost sem érintett s a vasuti göcpontok, melyek a gazdasági fejlődés központi pontjai lehettek volna, nyílt mezőkön kis faluk — Gyéres, Kocsárd, Tövis, Kiskapus, Héjjasfalva mellett — épültek.

S ugyanilyen mostohán bánt a politika vonatkozásban is az erdélyi magyarság gazdasági központjaival, melyeknek nagy bütyk volt, hogy gerinces magyarok voltak a régi időben is.

Eletlehetőségeiben ekként megbénítva kelet az erdélyi magyarság másfélévtizeddel előlt a román uralom alá. Ha meglegházi nőny lett volna és az előző uralom alatt megérdemelt előjogokat és kedvezményeket élvezett volna — amint ezt ma állítják — talán elsenyvedett volna a kedvezőtlen kör barátságatlan, metsző hidegében.

Hogy még élünk és vagyunk s hogy ilyen alkalmakkor még egymás szemébe tudunk nézni, ezt csak annak köszönhetjük, hogy a múlt századokban már hozzáadódottunk a mostoha sorshoz, akkor sem dédelgetett senki, bármennyire bangoztatják ezt mai ellenfeink — s így meg kellett már akkor tanulnunk, hogy *a magunk lábán járjunk, a magunk fevel gondolkozzunk s magunk intézzük sorsunkat.*

Pergőtűzben élünk.

Az utolsó esztendőben különösképpen nehezedett sorsunk mostohasága.

A gazdag Románia a sűrűn váltakozó korszakok sorozatos hibái miatt súlyos gazdasági és pénzügyi válsággal küzd s az egyenlő tehermegosztás miatt ennek hátrányait sorban mi érezzük. Teljesen leszegényedünk s megmaradt vagyónromásainkért emberfeletti harcot kell folytatnunk.

Elkiismeretlen emberek felkeltették a kisebbségi nép irigységét még kenyérben levő kenyereink ellen s napról-napra megújuló küzdelmeket kell folytatnunk azért, hogy vasutak, postásaink, nyugdíjasaink, kis tisztviselők szájából ki ne üssék az utolsó darab kenyeret.

Ugyanakkor egyházaink és iskoláink elcsúszott eddig nem is sejtett szenvedélyességgel harcol meg a harc. A névelemzések, iskolabontások, iskola-épületek elkivánása, tantervök megváltoztatása lekötik minden idegszálunkat. Legutóbb már egyik magyar egyház alkotmányos gyűlésének működését is megakadályozták.

Mi szenvedjük meg a külpolitikai viszályokat.

Lehetetlen meg nem látnunk, hogy sorban milyen nehézsre fordulása külpolitikai eseményekkel is összefüggésben van.

hat a Togat-tabletta minden
Hüléses megbetegedés

Idegfájdalom, Spanyolná...
és mindennemű

Rheumatikus betegség
esetén.

Togat oldja a húgysavat

és eltávolítja a szervezetre káros anyagokat!
Minden gyógyszerárban és drogériában.

Lei 52— vagy Lei 130—. Biztos hatású csakis a

Togat

Svájci készítmény!

A Magyar Párt másfélévtizedes multja alatt mindig gondosan kerülte, hogy országunk külpolitikai küzdelmeibe belekegyedjék, mert úgy ítéltük, hogy e kérdésekben első sorban a többségi nép hivatott az állásfoglalásra s az ország közéletében elfoglalandó helyzetünk és népünk emberi jogaink biztosítása független kell, hogy legyen minden külpolitikai alakulástól.

A rohanó események azonban azt mutatják, hogy az erdélyi magyarság helyzetét még sem lehet teljesen függetleníteni Románia külpolitikájától.

Ezt nyíltan megmondta Iorga nekem tavaly a szenátusban, mikor a jugoszláv-román kisebbségi egyezmény megkötése alkalmával magunk számára ugyanolyan jogokat követeltem, minőket ez az egyezmény a romániai s zerb kisebbségeknek biztosít. Az volt a válasza, hogyha Magyarország ugyanolyan barátságos viszonyba kerül Romániával, mint Jugoszlávia, akkor mi is számíthatunk ugyanilyen elbánásra.

E nyilatkozattal szemben nyomban rámutattam arra, hogy nézetünk szerint nem érdeko Romániának a kisebbségi kérdés ilyen beállítása s hogy a velünk szemben tanúsított bánásmód nem tehető függővé a batárontuli fajtestvéreink külpolitikai magatartásától, amelyért minket felelőssé tenni — nagy igazságtalanság.

Ezt a szempontot erőteljesen kidomborította Jakabffy Elemér barátom a most Svájcban tartott kisebbségi kongresszuson, mely azt egyhangulag magáévá tette s a saját nevében is tiltakozott az ellen, hogy az uralmon levő népek a hatalmukban lévő kisebbségeket *céltáblának* tekintsék, melyre lövöldöznek, hogy így az ezekkel fajrokon szomszédos állam külpolitikáját az általuk kívánt irányban befolyásolják.

A tavaly éppen itt Tordán tartott revízióellenes megnyilatkozások illetően következményei ma is fájó emlékünkben vannak s nem ok nélkül tartunk hasonló szenvedélyek lángrobbanásától.

A legutolsó napok külpolitikai eseményei még fokozottabban előtérbe helyezték — első sorban reánk, erdélyi magyarságra való vonatkozásban — a külpolitikának a kisebbségvédelemmel való kapcsolatát.

Bármily tiszteletreméltó helyekről hangzottak is el e kérdésben nyilatkozatok s bármennyire érezzük is, hogy Bukarestben is, Budapesten is sok őszinte jószándék sugallta ezeket, nem leplezhetjük aggodalmainkat, melyek e nehéz helyzetben lelkiünket befoltják.

Magyarországi vállalatok sem támogatnak.

Tavalyi marosvásárhelyi nagygyűlésünk keserű jajkiáltással panaszolta fel, hogy magyarországi érdekeltségeink s még egyes kormányközegek is, figyelmen kívül hagyják, sőt néha nyíltan sértik — főként gazdasági vonatkozásban — az erdélyi magyarság érdekeit Romániával való összeköttetések kiépítése, rendezése és lebonyolítása rendjén. A régi korona-követelésekre vonatkozó 1924. évi egyezmény, a postafakarekpenztári betétek rendezetlen ügye, a román-magyar kereskedelmi kamarával való kísérletezések, a Tilleaféle fakiviteli szerződések és hasonlóak ma is élénk emlékünkben vannak s újabb ismét a panaszok özöne érkezik hozzánk egyes budapesti érdekeltségeknek az erdélyi magyarság

érdekeit mellőző, sőt sokszor egyenesen barátságtalan magatartása miatt.

Eddigi szomorú tapasztalataink alapján messzehangzó szóval le kell tehát szögeznünk, hogy abban az esetben, ha a mi mai nehéz sorsunk — akár csak gazdasági vonatkozásban is — külpolitikai rendezés körébe vonatnék, a megoldásnál csak a mi szempontjaink és érdekeink, panaszaink és kívánságaink lehetnek döntő súllyal figyelembe.

Tizenöt év tanulsága.

Mi épp oly kevésbé akarunk árucikk lenni a küszöbön lévő nemzetközi rendezésekkel, amint nagy igazságtalanság volt minket állítani a gyűlölet céltáblájául a revízióellenes mozgalmak alkalmával.

Szeretnők, ha e becsületes s kizárólag népünk és kultúránk javát szolgáló felfogásunkat megértenék idebenn is és odakünn is.

Két nappal ezelőtt felelős kormányhelyről újból elhangzott az az unos-untalan megismételt nyilatkozat, hogy kisebbségi sorsunk jobbrafordulását csak attól várhatjuk, ha leljesen beilleszkedünk a román állam kereteibe.

Hát nem ezt tesszük-e tizenöt éve? Fizetjük az adót és hordozzuk a közterheket nekadásig; fiaink becsülettel és elismerést kiérdemlően teljesítik a hadseregben katonai szolgálataikat, mindenütt ott vagyunk az állam terheinek hordozásánál s a kötelezőségek teljesítésénél és másfélvtized alatt nem mutatunk rá egyetlen mozdulatra, egyetlen hangra vagy megnyilatkozásra, mellyel az erdélyi magyarság valamely felelős tényezője a köztudott államhűség ellen vétett volna s amely csak ürügy is lehetne nemzetközi szerződéseinken biztosított jogaink megtagadására.

Kormányunknak minden oka meg volt tehát arra, hogy a mi kérdéseinket, sérelmeinket és panaszainkat egyszer és mindenkorra elvonja a külpolitika ingoványos talajáról. Ezeket velünk egyetértésben, idebenn olvastuk meg, amint ezt évek hosszú során át, lankadatlanul kértük és sürgettük.

Külföld.

Mi lesz a kisebbségi népekkel?

A múlt hét legnagyobb s megütközést kellett külpolitikai eseménye az, hogy Lengyelország felmondta a kisebbségi egyezményt. Lengyelország — a békeszerződések jóvoltából századok múltán újraszületve, — nemzetközi szerződéssel kötelezte magát a kisebbségi jogok tiszteletlen tartására. Ez a szerződés —

a Románia s a többi utódállamok által kötött hasonló szerződésekkel összhangzásban — csak kis mértékét biztosította a kisebbségek fejlődéséhez elkerülhetetlenül szükséges és semmi kiváltságot nem jelentő jogoknak. Jelentősége nem is a megadott és biztosítani kívánt jogok terjedelmében, hanem abban volt, hogy a világ nagyhatalmai általában szükségesnek látták a kisebbségek helyzetének rendezését és nemzetközi ellenőrző-

sét. Ez adott reményt arra, hogy a viszonyok megállapodása után a kisebbségek helyzete is jó nyu, végleges megoldást nyer. Ezen a reményen ejtett mély csapást Lengyelország eljárása. Amely fejlődés helyett visszaesést idézett meg. Lengyelország azt magyarázza eljárását, hogy az ország valójában nem a kisebbség ellen irányul, hanem a kisebbségi kérdés általános rendezésének előkészítését akarja vezetni. Azt, hogy ne csak az u. n. ut-

államok, hanem minden állam rendezze nemzetközi megállapodással a kisebbségi kérdést, tehát többek közt Franciaország és Angolország is. Epen ez a megokolás okozott nagy felháborodást Franciaországban, mert az lényegében teljesen megfelel a német kormány álláspontjának, amivel Franciaország eddig is a legélesebben állott szembe.

Igy nyilvánvaló, hogy Lengyelország egészen szembehelezkedett a francia politikával s Németországban keres szövetséget, elsősorban a szovjet ellen, amelyet épen most vettek fel a Népszövetségbe. Franciaország kezdeményezésére s erős támogatása mellett.

Hogy Franciaország is így fogja fel a lengyel kormány lépését, azt mutatja a francia közvélemény nagy felháborodása s az, hogy a francia kormány ki akarja utasítani az ott dolgozó majdnem kétmilliónyi lengyel munkást és fel akarja mondani az adott kölcsönt.

A lengyel fellépéssel a kisanthant államok is foglalkoztak s kijelentették, hogy a kisebbségi kérdésben meg fognak felelni a nemzetközi szerződéseken meg szabott kötelezettségeiknek. Ennek azonban, az eddigi gyakorlatok fenntartása mellett, nem hogy az értelme, az viszont kétségtelen, hogy Lengyelország eljárása a kisebbségi jogok súlyos sérelme.

Oroszország a Népszövetségben. Litvinov szovjet külügyminiszter nagy beszéddel foglalta el helyét a Népszövetségben. A beszédben utalt arra, hogy Oroszország -- bár szerelvezete a többi államokétól eltérő -- jogosult részt venni a nemzetek közös munkájában mert az emberi művelődésnek ő őrszese és mert területén ma több nép él és fejlődik szaba-

don. Hangoztatta Litvinov Oroszország őszinte békevágát s kijelentette, hogy utját kell vágni azoknak, akik karddal kezükben akarják megváltoztatni a világ térképét. Ez a nyilatkozat világosan Németországra és Japánra vonatkozik és megmutatja, hogy Oroszország miért tartotta szükségesnek, hogy belépjen a Népszövetségbe.

Litvinov beszédére Barthou francia külügyminiszter válaszolt igen meleg hangon, de általában elég hüvös volt a szovjet fogadtatása. Svájc pedig komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy kilép a Népszövetségből. Ebben az esetben a Népszövetség székhelyét Bécsbe tennék át.

„Kiegészítő béketárgyalás.” A magyarországi csekélyszámu kisebbségek helyzetével kapcsolatban egy cseh újság veti fel ezt a gondolatot természetesen csak a kisebbségi kérdés rendezésére. A magyar újságok azonnal elfogadták a gondolatot, utalva arra, hogy Magyarország a kisebbségek fejlődését mindenben előmozdítja s jogaikat tiszteletben tartja. Ugyanezt állapította meg egy német országgyűlési képviselő is, német választóinak élénk helyeslése közben.

Barthou római útja. Már véglegesen megállapították, hogy a francia külügyminiszter október 20-án fog Rómában Mussolinivel tárgyalni, utána pedig Benes cseh külügyminiszter

Minden okos házigazdát érdekelnek az olcsón megszerezhető és megbízható

haszon és fajbaromfitenyésztési cikkek és felszerelések:

Keltetőgép, Műanya, Vervizsgált faj-tenyészállatok, Tenyész és Keltetőtojások minden fajban, Műtakarmánytáp-élesztők, Baromfiész elleni szérumok, Fertőtlenítő szerek, Szétszedhető baromfiólak, Mintatelepek, tervezők, Olivány-Kötszerek, Fertőtlenítő és Permetezőgépek és minden gazdasági ágat felölelő cikkek.

Kérjen ingyen áriegyzékelt!

B. ADORJÁN JENŐ CLUJ-KOLOZSVÁR,
Calea A'ojilor 87. — Telefon 11-68. — Válaszbélyeg mellettekelt!

megy Rómába. Sőt szó van a Titulescu római látogatásáról is. A tárgyalások eredményét feszült érdeklődéssel várják, mert döntő befolyásuk lehet Európa sorsára.

Ausztria nem restaurál. Schussnig osztrák kancellár kijelentette, hogy Ausztria egyelőre nem foglalkozik a Habsburg uralkodóház visszaállításának gondolatával, mert ennél súlyosabb megoldandó kérdései vannak. Ez a nyilatkozat államférfiai bölcseséget bizonyít, mert függetlenségének intézményes biztosítása s gazdasági, valamint politikai rendjének megteremtése előtt Ausztriának nem szabad ilyen komoly lépést tennie.

A mérgezett nyíl. Három szörnyű esztendőt töltött Délamerika dzsungelében egy magyar tengerészkapitány, aki ott többek között megismerkedett a borzalmass mérgezett aranynyíllal és. Kalandjairól pompás cikkben számol be *Tolnai Világlapja* új száma, amely 52 nagy oldal terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. A remek cikkeken, képeken és folytatásos regényen kívül a legkiválóbb magyar írók novelláit közli a népszerű képeslap.

Minden községben adják elő a műkedvelők a
„DÜSGAZDAG”

cimű bibliai szindarabot. Az előadás joga három példány megvásárlásával szerezhető meg.

Belpolitikai hírek

A Magyar Párt alelnöke a magyar jövőről. A tordai gyűlés kiemelkedő pontja volt az Országos Magyar Párt ügyvezető alelnökének, dr. Inczedy-Joksmán Ödönnek beszéde. Inczedy beszédében hangoztatta, hogy az itt élő magyarságnak össze kell fognia és ápolnia kell öntudatát. Rámutatott arra, hogy akadnak olyanok is, akik már elfáradtak és félre akarnak állni; habár

Inczedy-Joksmán Ödön

minél löbb a békétienség és a keserűség, annál nagyobb szükség van a magyarság összefogására és közös munkájára. A baj ott van, hogy a csüggedők és az ingadozók készek vakon követni egy olyan felfogást, amely szerint a mostani nagy bajokból a nemzeteket csak egy új világ egész vezethet ki.

— Nálunk — mondotta — csak a nemes értelemben vett demokratizmus lehet urrá, hogy a munkának, tehetségnek és érdemnek minden vonatkozásban egyforma érvényesülése lehessen. Nálunk nem szabad túrni egyesek erőszakuralmát, hanem szükség van arra, hogy az igazságos emberi fejlődés irányítsa a mérleg mutatóját. Egy ilyen világ születéséhez minden igazságos ember hozzájárul, mert az megjavítja a mult hibáit.

Meghosszabbították az ostromállapotot. Egyideig kétséges

volt, hogy megszüntetik-e a rendkívüli intézkedéseket vagy pedig tovább is fenntartják azokat? A napokban aztán megjelent a királyi rendelet, amely szerint az ostromállapotot meghosszabbították. Az ostromállapotot meghosszabbító rendelet egyes helyeken bizonyos könnyítéseket engedélyezett, de lényegében a helyzet ugyanaz maradt, mint eddig volt.

Novemberben megy a király Párisba. Károly király franciaországi utazását elhalasztották. A király valószínűleg november elején utazik Párisba. Előzőleg meg fogja látogatni sógorát, a Jugoszláv királyt. A királyt külföldi útjára Titulescu külügyminiszter és Tatarescu miniszterelnök fogják elkísérni.

Ujból tárgyalják Török Ferenc plebános ügyét. Török Ferenc, volt gyergyócsomafalvi plebánost államellenes izgatás címen a csikszeredai törvényszék ötév; börtönre ítélte. Török plebános felebbezést nyújtott be az ítélet ellen. A marosvásárhelyi ítéletábla tanácsa úgy határozott, hogy tárgyalják újból Török Ferenc ügyét. Új tárgyalási határnapul október hó 5-ik napját tűzték ki. Az ítélet elé nagy érdeklődéssel tekint minden magyar ember.

Folyik a Skoda-ügy vizsgálata. A Skoda-ügyben kiküldött parlamenti bizottság tovább folytatja munkáját. A bizottság elnöke kijelentette, hogy azért tartottak hosszabb szünetet, mert új adatok kerültek a bizottság elé. Valószínű, hogy az újabb bizonyítékok a Skoda-ügyet megint egészen új megvilágításba fogják állítani. Most már kétségtelen, hogy a Skoda-féle fegyvergyárral kötött szállítási szerződés olyan országos visszaélés, amelyik nagyon sok ember gazdagodásának vette meg alapját.

Hírek

Hétezer iskolát akar fejállítani Anghelescu. Anghelescu miniszter egyik politikai beszédében kijelentette, hogy hétezer új iskola épületet állíttat fel. Anghelescu erre a célra négyezer millió lej állami pénzt fog fordítani.

Ünnepet ült Magyarvista lakossága. A kolozsmegyei Magyarvistán vasárnap ünnepelték a Hangya-fiók fennállásának 25-ik évfordulóját. Daróczy Ferenc ref. lelkész, a fogyasztási szövetkezet elnöke megnyitó beszédet tartott, felszólaltak még Petrovay Tibor, Úrmösi József és Fekete György. Ugyanezen a napon Janovics Jenő vezetésével filmre vették a magyarvistaiak régi táncait, az úgynevezett „legényes” táncot és a „menyasszonytáncot”.

A brassói tanfelügyelőség Brassó megye területén az összes magyar tagozatokat betiltotta. A brassói tanfelügyelőség értekezletett tartott az összes állami igazgatók bevonásával. Az értekezlet után Popovici Mihail tanfelügyelő szóbeli rendeletet adott ki arravatkozól, hogy az állami iskolák magyar tagozatait mindenütt szüntessék meg. Rendeletét oda bővítette ki a tanfelügyelő, hogy a magyar gyermekeket ezentúl a román gyermekekkel együtt, egy tanteremben kell oktatni. Különösképpen megengedte a tanfelügyelő azt, hogy azokban az osztályokban, amelyekben magyarnyelvű tanulók is vannak, a tanítók, — ha magyarok — heti három órán foglalkozhatnak a gyermekek magyar nyelvű tanításával is.

Tanító Urak! Rajz- és földrajz tanításánál nélkülözhetetlenek bizonyultak a *Minerva* T. Cluj—Kolozsvár, Str. Aron L. Pop 5. (v. Brassai-u.) kiadásában megjelent és már három év óta forgalomban levő *Horvási Pál* rajzpedagógus, rajz- és földrajz tanításánál által tervezett, román- és magyar nyelven elkészített füzetek, melyek a modern pedagógia minden követelményeinek tökéletesen megfelelnek.

A rajzfüzetek ára darabonként 4.— Lej, a földrajzfüzetek ára 8.— Lej, a Vezérfonal ára 2.— Lej. — Ugy a Vezérfonal, mint a füzetek az ország minden könyvkereskedésében kaphatók, ahol nem volnának bevezethetők: oda utánvétellel küldjük a kiadó.

Vizsgáznak a magyar köztisztviselők. A belügyminiszter rendelete alapján az összes magyar közigazgatási tisztviselőknek felvizsgát kellett tenniük. A vizsgákat mindenütt megtartották. A vizsgák örömdíjteljesen jól sikerültek a magyar közigazgatási tisztviselők bebizonyították, hogy nagy általánosságban jól megtanulták a román nyelvet.

Harminetagu rablóbanda fosztogat a Csehszlovák határon. A csehszlovák—román határon, közelében, harminetagu fosztogató társaság támadta meg a Viski-féle fatermelő társaság telepét. A fatermelő nagy mennyiségű szeszanyagot teherkocsiba rakott és átszállították Románia felé. A rejtélyes fosztogató társaság kézrekerítésére a határőrség mozgósították a határőrség minden eredmény nélkül. **Tömeggyilkosság egy szerb faluban.** Példátlanul álló tömeggyilkosság történt egy szerb faluban. Paplovics Milka asszony lakomára hívta negyven vendéget. Az ételekbe mérget ve-

gyített, hogy férje és rokonsága elpusztuljanak. A lakoma után rövidesen mindenki megbetegedett. Hét ember meghalt, a többiek pedig élet-halál közt lebegve feküsznek a kórházban. Az elvetemült asszonyt letartóztatták.

Miért nem kapott Kajesa Rózsi utlevelet? Kajesa Rózsi esikozmási leány apjával együtt Magyarországra akart utazni. A csendőrség nem vélemlényezte kedvezően a leány utlevél iránti kérését, mert Kajesa Rózsi, a Gyurkovics leányok című darabban a főszerepet játszotta és mivel tagja a katolikus leányegyletnek.

Mire vezet a rendezetlen állampolgárság. Sepsiszentgyörgyön Kempelen György olasz származású hatvannégy éves erdömunkást kiutasították Románia területéről, mert állampolgársági ügye nem volt rendben. A munkás már harminnégy éve él Erdélyben. Minthogy a hatóságoknál nem tudta ügyét elintézni, az Oltba ölte magát.

Szerencsétlenül járt szabadságos katona. Cordos György, szkrindi szabadságos katona jegy nélkül, a vonat ütközőjén akart Kolozsvárra utazni ezredéhez. Bánffyahunyad közelében a vonatról leesett és súlyos sebei következtében a bánffyahunyadi kórházban meghalt.

Rablási eset Aranyosgyéresen. Torda közelében, Aranyosgyéresen két falusi legény megtámadta Deák Józsefné, egyedül élő, gazdag öregasszonyt. A rablók 65 ezer lei értéket vittek el az öregasszonytól s hogy tehetlenné tegyék, az ágy lábához kötötték és száját betömtek. A csendőrség a tettéseket, két falusi legény személyében, elfogta.

Nem szabad a csendőrséggel kikezdeni! András József és András Lajos, kásonfeltízi legények kövel dobálták meg a csendőrséget. A garázda legényeket letartóztatták és a esikszeredei ügyészség megindította ellenük az eljárást.

Önálló község lett Tusnádfürdőből. A székelyföldi fürdők közül az utóbbi időben Tusnádróhamos fejlődésnek indult. A fejlődés most jelentős határköhöz érkezett. A belügyminiszter Tusnádfürdőtelepet önálló községé minősítette.

Kitört a veszettség egy regáli asszonyon. Balcaic, dobrudzsai város mellett egy községben veszett kutya harapta meg Joanna Ciapa asszonyt. Az asszony nem törődött sebével és kitört rajta a veszettség. A megveszett asszony 15 embert harapott meg. Megkötözték és borzalmas kínok között meghalt.

Halálos szerencsétlenség történt a zernesti papirgyárban. Gheorghe Joan munkást egy lezuhant gépdarab leütötte. A munkás súlyos sebei következtében meghalt.

Orosz postagalambot lőtték Braila mellett. Braila közelében egy orosz postagalambot lőtték. A galamb lábán egy alumínium gyűrű volt Moszkva felirással. A gyűrű belső részében írásokat találtak.

*Féjfájást és az idegfájdalmak minden nemét sikeresen szüntetik meg az ismert és több mint 6000 orvos által írásban is dicséretelt *Togal*-tablettákkal. De rheuma és eszűs bántalmaknál is nagy sikerűen bevált a *Togal*. A *Togal* nem volna szabad egy házban sem hiányoznia. Minden gyógyszerárban kapható.*

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZASZ FERENC

Irtásuk a darazsakat!

A darazsak nagyon elszaporodtak. Sok előfizetőnk intézett kérést hozzánk, hogy ismertessük a darazsak irtásának módját. Az alábbiakban utmutatást adunk a darazsak irtására vonatkozólag.

A többi rovarral együtt a darazsak is igen elszaporodtak az idén és az éredő gyümölcsben, szőlőben igen sok kárt okoztak. Hogy a gazda ettől a kártételtől megszabaduljon, a darazsakat irtania kell. Elsősorban is a darazsak fészket kell felkutatni, hogy azt elpusztítva egy csapásra a kifejlett, kijáró darazsakat és ezek fiasítását is elpusztíthassuk. A darázsfészket a meredekebb partokban található üregekben, mezei pocok elhagyott tanyájában, kőrakások között, odvas fákban, a ház körül heverő használatlan edényekben, házak ereszei alatt, padláson kell keresni. Ha a kóborló darazsak vonulási irányát figyelemmel kísérjük, okvetlen rábukkanunk a fészükre is. Ha a fészket megtaláltuk, akkor este, mikor a darazsak mind otthon vannak, pusztítsuk el azokat. A földben levő fészket, odvas fában levőt úgy pusztíthatjuk el, hogy annak nyílásán keresztül egy pohárnyi benzint vagy ezénkénoget öntünk a fészekbe, a kijáró nyílást azután földdel, vagy az odvas fában a kéznél tartott sárral betömjük, hogy a fejlődő gáz el ne illanjon, hanem a darazsakat megölje. Ha a fészkeknek több bejárója van, akkor csak egyet hagyunk nyitva, amelyiken át az irtószert beöntjük a fészket azután felhonthatjuk,

szét rombolhatjuk, hogy abba más darazsak ne telepedhessen. Ha a ház eresze alatt vagy a padláson van a fészek, akkor este, mikor a darazsak otthon vannak, a fészekre egy jó bőszájú zsákot huzunk és a tartónyélénél szorososan összekötve, az egész fészket leszakítjuk és zsákostól forróvizbe mártjuk.

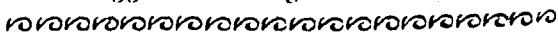
Ezt a fészek-pusztítást a szomszédos területek tulajdonosainak is el kell végezniük, mert a darázs messze elkóborol és a szomszéd darazsak tovább is pusztítanak gyümölcsösünket. Az egyes kóbor darazsak ellen lehet még fogó-üvegeket is alkalmazni. Közöséges befőttes üveget félig töltünk kissé ecetes berral, vagy eukrosvízzel, azután lekötjük közöséges papirossal. A papirossra ujjal lyukat ütünk, az így elkészített üveget aztán felkötjük a megvédendő fára, vagy szőlőtökére. Ha azt látjuk, hogy kevés darázs fogódik meg az üvegben, akkor annak nyakát, a folyadék felett kenjük be málna- vagy barack-izzel, hogy ezzel is csalogassuk a darazsakat az üvegbe. Nagyobb fára 2-3 üveget is köthetünk fel, míg kisebbekre elég egy is. Szőlőtökéknél 14-15 tökére kell egy üveget számítani. Ha az üvegben már sok darázs és más rovar is fogódott meg, akkor kiüritjük és újra felszerelve a régi helyére ismét kikötjük. Nappal lehetőleg ne bolygassuk meg a darázsfészket, mert az embert is megtámadják a darazsak, különösen a nagy lódarazsak és ezek tömeges szúrása halált is okozhat.

K. Györffy Jenő.

Minden magyar ember jegyezze jól meg,
hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

Pácolószere a PORZOL legyen, Ha eredményt akar PORZOLT vegyen!

A PORZOL újabb leszállított árai:

1 kg.-os csomagban	Lei 78 ^{.-}
5 " " " kg.-ként	" 76 ^{.-}
20 dekás tasak	" 18 ^{.-}

Követelje kereskedőjétől a PORZOLT!

A legközelebbi lerakat címét közli:

A KÉPVISELET:
AGROTECHNICA, CLUJ-KOLOZSVAR
CALEA REGELE FERDINAND 8.

A VEZÉRKÉPVISELET:
FREDERIC SPODHEIM & Co. S. A.
BUCUREȘTI I. STR. SFT. CONSTANTIN 4.

40 lejért vizsgálják meg a gazdák talajmintáit a szatmári kiállításon. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a földművelésügyi miniszter védnöksége alatt a Szatmári Gazdasági Kamarával és a Szatmármegyei Gazdasági Egylettel karöltve október 6—10 napjain mezőgazdasági, ipari és állattenyésztési kiállítást rendez, amelyen a kiállítás rendezőségének felkérésére a szatmári állami vegyiskísérleti állomás talajmintáinként 40 lejért fogja a vizsgálatot végezni, a kiállítás tartama alatt. Hogy milyen nagy eredményre ez a kiállításnak, csak az tudja méltányolni, aki tisztában van azzal, hogy általában mélyen gyökerező és a talaj minőségére kényes növénytermesztéses talajvizsgálat nélkül megjelölni nem lehet. E talajvizsgálat hivatalos díja pedig 500 lej. Tekintettel arra, hogy Erdélyben sokszor egy hold területen a felületen és az 1—2 m-es mélységben a talaj minősége változókéony, nagy költséget jelent a talajvizsgálat a gazdák számára, míg a kiállítás tartama alatt a tarifa egy tizenkettel-ré-

széért vizsgálathatók meg a talajminták. Kívánatos volna, hogy ezzel a kedvező alkalommal minél több gazda éljen. A kiállításra kedvezményes vasúti jegyeket fog engedélyezni a CFR. Bejelentéseket akár az EGE, Kolozsvárt, akár pedig szatmári irodájába (Str. Regina Maria 17.) még elfogad a kiállításra október 1-ig.

Levélteszettek a kukorica gyökerén. A kukorica gyökerén gyakran találhatunk tetveket. Ezek tulajdonképpen levélteszettek. Első nemzedékük a szilfa levelein lévő gubacsokban él. A gubacsokat ezeknek a levélteszetteknek a szivása okozza. Innen rajzik ki az a nemzedék, mely azután a kukorica gyökerére vonul és a földben él, mint gyökértetű. Védekezés ellenük egyik esetben sem lehetséges, mert sem a szilfa gubacsában élő, sem a gyökereken élő tetveket nem tudjuk semmiféle tetűirtószerezrel megközelíteni. Ha az időjárás jó, vagyis az esőzés kielégítő és meleg van a kukorica nem szenved számottevően a gyökereken élő tetvektől. De ha száraz az időjárás, a talaj sovány, vagy rosszul munkált,

akkor az ilyen talajon lévő kukorica bizony megsínyli a tetvek pusztítását, elsatnyul, sőt el is pusztulhat.

Gyümölcs kiállítások. A mezőgazdasági kamarák rendeletet kaptak, hogy minden megyeszékhelyen rendezzenek gyümölcs-kiállításokat. A vármegyei székhelyeken rendezett gyümölcs-kiállítások tanúsága alapján örömmel állapíthatjuk meg, hogy a gazdák a gyümölcs termelésre mind nagyobb gondot kezdenek fordítani. Különösen örvendetesen terjednek a nemes fajtájú és külföldi szállításra alkalmas gyümölcsök.

PIAC

Mi lesz a lóheremag árával?

Befejeződött a maglóhere betakarítása és mindenfelé folyik a lóhere cséplése. Az előjelek szerint csak közepes termésre van kilátás. Az eddigi cséplési eredmények azt mutatják, hogy kevés helyen fog 100 kiló magot adni egy hold termése. A lóheremag ára még nem alakult ki véglegesen, amint az ilyenkor szokott lenni, meglehetősen ingadozik. Általában 3300 és 3500 lej közt fizetik mázsáinként a jóminőségű magot. Kilója tehát 33—35 lej. Ezek az árak jóminőségű magra vonatkoznak. A nedvesesség miatt megvörösödött ugynevezett rókás magot olcsóbban vesznek. Az arankás és gyommagvakkal vegyes (bolhás) lóheremagot sem fizetik a fenti áron. Valószínű, hogy a lóheremag ára véglegesen 35 és 40 lej között fog megállapodni. A végleges ár attól függ, hogy a cséplési eredmények országos átlagban mit fognak mutatni.

Piaci árak Szatmáron.

Buza 430—440, zab 230—240, rozs 300, kukorica 270—300, napraforgó 230—240 lej mázsáinként,

Művelődési mozgalmak.

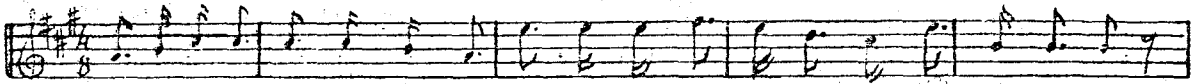
Székely dalok és dallamok.

4. Nekem senkim rajtad kívül.

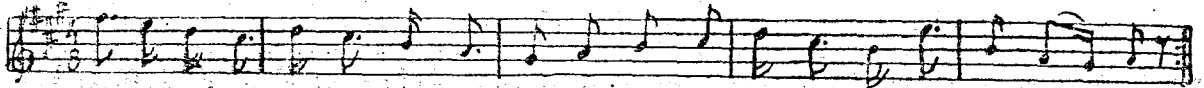
Mérsékeltén, lépésre.

(Nóta.)

Össze gyűjtötte és költőbe szedte: Szil. ssy Tóth Vilmos.

1. Ne-kem sen-kim raj-tad ki-vül. Nyá-jas vig ö-rö-met nem szől, i-haj-ja!

Nem lui-nak oly la-gyos sze-lek, Hogy té-ved el-fe-lejt-se-lek, i-haj-ja

2. Sír a szemem mindakellő,
Hull a könnyem, mint az eső, ihajja.
Hull ölembre hull a földre,
Hull a gyászos kebelemre, ihajja.

3. Ha én ezt így tudtam volna:
Tavasszal nyílik a rózsá, ihajja,
Szakasztottam volna róla,
Most szívemen gyász nem volna, ihajja.

4. Felsőtől a napsugára
Az én rózsám ablakára, ihajja;
Vajjon annak mi az oka?
Az anyémre nem süt soha, ihajja.

5. Szerettelek, azt megvallom,
De már annak vége vagyok, ihajja;
Vége vagyok szerelmünknek,
Tejfék kedve irigyünknek, ihajja.

6. Nincs annyi csepp a záporban,
Sem kalona a táborban, ihajja;
Sem forlely a menyecskében,
Mint bánat az én szívemben, ihajja.

7. Titkon tarték egy ösvénykét,
Kiön rózsám hozzád járék, ihajja.
Irigyeim észrevették
S ösvénykémet elkerteltek, ihajja.

8. Jere rózsám túl a hegyen,
Oda is csak lebu ihgyen, ihajjal
Ott varlak a kis karúba,
Zarj te ölelő karodba!... ihajja.

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj

KALOTASZEG REFORMÁ-TUS FIATALSÁGÁNAK ELSŐ KONFERENCIAJA KISKAPUSON. A Kalotaszegi Néprajzi Múzeum rendezésében dr. Bibó Béla kiskapusi lelkész vendégszerető házában tartotta meg szeptember hó 8-9-én Kalotaszeg református főiskolás és felső középiskolás fiatalága első konferenciáját. A konferencia vezetői Kós Károly, Tulogdy János, Brüll Emánuel, dr. Bibó Béla, László Dezső, aki egyben az I. K. E. központját képviselő és Albrecht Dezső voltak. Az I. K. E. kalotaszegi szeniorátusának képviselőiben Tökös Tibor és Cziriák Károly lelkészek jelentek meg. Kalotaszeg különböző falvaiból 15 főiskolás volt jelen.

A két napos konferencia végeztével a következő jegyzőkönyvet vették fel:

A konferencia megállapítja, hogy a kalotaszegi fiatal értelmiség és a nép kölcsönösen egymásra vannak utalva. Az életbe

kikerülő fiatalság elsősorban Kalotaszeg református magyarságára támaszkodhatik. Ez a magyarság a mai gazdasági és kulturális szervezettségében, illetve felfogásu ifjuságot nem tud eltartani. Meg kell tehát változtassa az ifjuság a maga felfogását, ki kell bővíteni a számára megélhetést biztosító szabadpályák fogalmát, amik alatt eddig csak az ügyvédi orvosi és mérnöki pályák értődtek és Kalotaszeg kulturális és gazdasági életét úgy kell átépíteni, hogy abban a maga gazdasági elhelyezkedését megtalálja. A gazdasági szervezés feladatát: a szervezett értékesítés és szélesebb piacszerezés munkáját vállalnia kell, hogy a nép termése és fogyasztása fiatal értelmiségünk kezén megvénj, nekik munkaadalmat biztosítson.

Csak úgy élhet meg, ha népe és benne a maga számára új munkaadalmat terem. Viszont,

amikor nyíltan beismeri, hogy a népből akar megélni, megállapítja azt is, hogy ez csak a népnek való szolgálat útján lehetséges. Fel kell öbresztenie Kalotaszeg magyarságát arra a helyzeti előnyére, amit számára Kolozsvár közelsége jelent, hogy Kolozsvár közellátását fejtermékekkel, hussal, gyümölcsezel, veteményvel szervezett módon, fokozottabb mértékben maga lássa el.

A népnek a kezében új jövedelmi forrásokat kell adnia, e célból a szövést és fonást, amit ma csak háziiparként üznek, jövedelmező népiparrá kell átalakítani. Megkeresi a kapcsolatot Kalotaszeg számottevő fiatal gazdatársadalmával a karácsonyra előkészíti Kalotaszeg fiatal értelmiségének és gazdatársadalmának első közös konferenciáját.

Teljes erővel támogatja azt a mozgalmat, mely egy kalotaszegi földműves iskola felállítását szorgalmazza.

Szükségesnek tartja a Kalotaszegi Néprajzi Múzeum kiépítését, hogy az Kalotaszeg központi kulturális házává válhasson. Hogy mindezeket a feladatokat elvégezhesse, Kalotaszeg református fiatal értelmisége szükségesnek tartja megalakítani a maga munkaközösségét. A munkaközösség Kolozsváron tanuló főiskolás tagjai vállalták egy tanulmányi kör megalakítását, mely a különböző okmánytáraknak Kalotaszeg múltjára vonatkozó okleveleit számszerűsíti és lemásolja. Tulogdy János, a kolozsvári Ref. Kollégium tanára vállalta, hogy ezt a munkát szervezi, irányítja és gondnokságot tartja, ugyancsak vállalta, hogy egy éven belül összeállítja Kalotaszeg földrajzi és természetrajzi irodalmát és megszerzi Kalotaszeg őskorának adatait.

A munkaközösség egy jövőbe néző részletes és átfogó gazdasági szervezés feltételül Kalotaszeg gazdasági életének alapos feltárást látja, ecélből a munkaközösség tagjai kötelezik magukat, hogy falujuk nemzeti vagyonát felméri és gazdasági térképét (kataszterét) elkészítik, ezzel párhuzamosan vállalják, hogy a Kalotaszeg: Néprajzi Múzeum számára és annak irányítására mellett falujukban és szomszédos környékén tárgyi, irodalmi és néprajzi rendszeres gyűjtést folytatnak.

A konferencián jelenlevő ifjúk egyhanguan vállalja a Kalotaszegi Néprajzi Múzeum építési munkáinak közmunkával való felvételét.

A konferencia köszönettel fogadta Lészay Ferenc, gorbói földbirtokos bejelentését, aki ajánlott fel, mint szorgalmas díjat, a munkaközösség tagjainak, aki Kalotaszeg falujának egy részletét tudományosan feldolgozza. És közzéteszi a tudomással veszi Bárdossy László földbirtokos meghívását, aki a munkaközösség tagjainak következő konferenciájunkra meghívta meg közléstől társaságába.

Az előző hálás köszönetét fejezte ki Bibó Béla kiskapusi falunak és családjának.

hogy lehetővé tették Kalotaszeg fiatal értelmiségének első konferenciáját.

KULTURHAZAT ÉPITENEK SZEMERJÁN. Sepsiszentgyörgy Szemerja nevű városrészében a református nőszövetség kulturház építését határozta el. A szép tervet Vajda Gáspár református lelkész most valóra váltja. Megindult a gyűjtés, hogy telket lehessen vásárolni minél előbb a kulturház számára. — A szemerjaiak olyan áldozat-készséget tanúsítanak az ügyben, hogy a kulturház rövidesen fel fog épülni.

JÓL SIKERÜLT TÁNCMULATSÁGOT RENDEZTEK A SZÉKELYÜDVARHELYI EGYETEMI HALLGATÓK. A székelyudvarhelyi magyar egyetemi hallgatók jól sikerült táncmulatságot rendeztek. A táncmulatságon résztvett a város egész magyar társadalma.

A torzszülöttek érdekes élete. A cirkuszok és varietek világában sok torzszülött él: összenőtt ikrek, szakállas nők, óriások és törpék. Ezek életéről, érdekes foglalkozásáról pompás képes cikkben számol be a *Déliab* új száma, amely 84 oldal terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. Kitűnő budapesti és külföldi rádióműsorokat, egyfelvonásos szindarabot, változatos filmrovatot és rengeteg érdekeset tartalmaz a *Déliab* új száma.

Új regény a Régi Kolozsvárról

Nagy Péter: A főtéri nagy ház című érdekes meseszövevényű regény-újdonossága a halkszavu muzsikáló óra finomságával idéz egy darab életet a város múltjából. — Előreláthatólag a könyv sikere meg fogja közelíteni szerző Ö kedves Kolozsvár című könyvének óriási sikerét annál is inkább, mert a könyv árát a kiadó nagyon mérsékelten csak 40 leuban szabta meg. Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadó **MINERVÁNÁL**

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u.) 1 sz.

A falu vezetői, papok, tanítók, szövetkezeti férfiak okvetlenül vegyék meg

Dr. Oberding József György:

A modern szövetkezeti mozgalom

c. most megjelent munkáját. Tartalmazza a kérdésre vonatkozó összes ismereteket. —

Megrendelhető a

MINERVA könyvkereskedésben

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 1. sz. alatt, vagy lapunk kiadóhivatalában.

Ára 35.— lei.

Erdély egyetlen mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai ucca) 5.

Előfizetési díja egész évre **csak 80 lei.**

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK

Az imádkozó férfi.

Erdélyi magyarságunk osztatlan részvétele mellett temették el nem régen a magyar gazdátársadalom egyik kitünő vezérét, népének és egyházának példás hűséggel szolgáló fiát, Szász Istvánt. Erdély magyar társadalma nagyon jól ismeri Szász István érdemeit és a különböző testületek bizonyára még sokszor megemlékeznek értékes közéleti munkásságának egyik-másik iránymutatásáról, mi azonban a nemes munkásságú férfiúnak egy olyan jellemvonására kívánunk rámutatni, amelyről bizonyára kevesen tudhatnak, de amely legközvetlenebb megfejítője szép élete titkának.

Szász István imádkozó férfiú volt. A váratlan, hirtelen halállal meghalt, visszavonult életet élő csendes öreg embernek ágya mellett imakönyvét úgy találták gyermekei, hogy Edesatyjuk már előre megjelölte azt a bibliai helyet és imádságot, amelyet halála napjának estvéjén és a halálát követő reggelen kívánt volna elolvasni. Szász István soha sem kérkedett vallásosságával, de munkás élete legszentebb erőforrásának mindig a hitet tartotta és ez az utolsó bizonyosság mutatja, hogy egészen halála napjáig milyen nagy gondot fordított lelki életének rendszeres ápolására. Minden dolgát bámulatos pontossággal rendezte el, viszont ez azt mutatja, hogy Istenével, lelkének gondjával éppen úgy törődött, sőt még jobban, mint külső kötelességeinek betöltésével.

Szász István életének e jellemvonásával azért foglalkozunk és helyezük mindnyájunk figyelme elé, mert úgy érezzük, hogy a mai időkben étenken utal e példaadás egy nagy tanulságra, amelynek megszívlelésére igen nagy szükség van.

Akik ismerték Szász Istvánt, tudják, hogy munkás életének alkonyatán Őt is nagyon sok súlyos megpróbáltatás, keserves gyász, megrendítő esalódás támadta meg. Elvesztette feleségét, szorgalommal szerzett vagyonának egy részét, romba dőlni látta önzetlen közéleti munkásságának alkotásait, de aki vele beszélt, az semmit sem vett észre a lelkében dúló viharból, nyugodt, erős maradt ha-

lála napjáig. Teljesítette kötelességét, segített a hozzá fordulókön és mindvégig az egyensúlyozott lelkű embernek szilárdságával töltötte be hivatását. Súlyos veszteségei után visszavonult birtokára s az ősi föld gondos művelésével kívánta megmutatni, hogy a szorgalom és munka az egyedüli menedék és megtartás számunkra.

Az a megjelölt Kiesi imakönyv mutatja, hogy honnan nyerte Szász István is a csüggedetlen lélek erejét. A mai élet rohanásában, zaklatottságában, elfelejtkeznek az emberek arról, hogy a legelfoglaltabb napokban is szükség van arra, hogy adjanak alkalmat lelküknek a magábaszállásra, a megújulásra, a felemelkedésre. Az imádságról joggal mondotta Valaki, hogy az imádság a léleknek kenyere, mely fenntartja és táplálja a lelket a jószág diadalának és a jobb jövődjé eljövételének hitével. Mély, jelképes értelme van a Szentírás tanításának, amely szerint az Ur gondoskodott arról, hogy az ember ne essék a reménytelenség hatalmába és azért elküldötte Szentfiát, a Jézus Krisztust, hogy Ő legyen kenyere és itala az igazság után éhező és szomjúhozó emberi léleknek és boldog az az ember, aki a Megváltóval való lelki összeköttetést szüntelenül ápolja, mert az valóban mindig megkapja Krisztus által a hitnek és reménységnek erejét, mely kiragadja lelkét a kétségbeesésből.

Azért mondtuk el Szász István életének e nemes utmutatását, hogy ez a példaadás is hirdesse, hogy nem szégyen, de erő és áldás egy hitetlen világban hívő, imádkozó férfiúnak lenni. Ostromlott életünk viharában azok tudnak igazán helytállani, akik hitük erejével bátor bizodalommal tudnak így szólani: *„Te benned bízni, oh áldott istenség, beh drágább kincs ez minden földi jónál.”* — *„Amint az hősök népe alatt érek — az egy hívő nemzet”* — mondotta Carlyle. Nekünk hősök népének kell lennünk, ha elveszni nem akarunk s hogy hősök népe lehessünk: szükséges, hogy előbb hívő nemzetté legyünk. Ez az igazság nagy élelünk népiünk hű fiának Szász Istvánnak életéből is.

MUNKAHÖZŐ

ANYÁM.

Volt egy asszony, fehér haju sápadt arcu, volt valaha régen, valami mély, titkolt bánat szomorúság ült a két szemében... Elnyúlt, öreg imakönyvet lapozgatott ha eljött az este S ha egy préselt virághoz ért, ráhullott egy keserű könny cseppje.

Sok idő telt el azóta, nem él anyám, csupán az emléke. A jó áldott szívű asszony elment innen mindörökre vége... Reám hagyta a legdrágább, legkedvesebb kincsét: imakönyvét, csókjaimmal én szárítom minden este sok-sok e sirt könnyét...
Gergelyffy Gábor.

Hencegő Varga János.

A pusztán, ahol több Varga akadt, mel-
léknév kellett a megkülönböztetésükre. Így
letta nagyapja Szilaj Varga, egyik nagybátyja
Szolid Varga, a másik meg a Rátarti nevet
kapta. Ő a Szilajok közül való volt és hogy
mégis Hencegő Varga lett, annak története
van.

Még odahaza kezdődött a pusztán. Apjá-
nak két tanyája is volt, munkában telt el az
öreg egész élete, vitte is valamire. Fiú csak
egy volt a családban, de öt leány követte azt.
Mivel azonban az Alföldön öt leány se tesz
ki egy *gyereket*, ő lett az öregek büszkesége,
a szemefénye. Ő, a gyerek, a Jani.

A munkában nem is volt vele semmi baj.
Csak amikor kikerült a tanyáról, kocsnába,
borozgató társaságba tévedt, mintha kieserél-
ték volna. Néhány pohár bor után, szűk lett
neki az egész határ, falán az egész nagy ma-
gyar Alföld is szűk volt neki. A Szilaj Varga
tanokájából a bor csinált Hencegő Vargát.

A kocsma-ablakból ellehetett látni a két
tanyáig. Azokat nézegette és ha valamelyik
szegényebb legény belekezdett a búsongó nő-
lába, hogy „Nincs eserepes tanyám...” Ő
hetykén odavágta:

— Nekem van! Még hozzá kettő!...

A kőtekedőbb természetek rászóltak:

— Ne hencegj, Jani. Az apád tanyái azok.

— De az enyimek lesznek! — felelte büsz-

ken és nőlével magyarázta meg, hogy miért:

— Mert „egyes fia vagyok az apámnak!”

A tanyai eszmadia demokrata ember volt.
Nem szerette a hencegést.

— No, láttam én már három tanyát is el-
úszni!... — jegyezte meg a bajusza alatt.

Hencegő Vargát ez aztán dűhbe hozta.

— Te beszélsz, te koszos suszter. Iszen, ha
a eszmadia nem talpálnád, éhön bálnál.

A eszmadia nem hagyta magát.

— Ögye fene a eszmadiat. Éhönhalásom
előtt is mindenkitől inkább kérnék, mint tőled.
De te se gyere el hozzám!

Már paprikás volt a hangulat. Az öreg
kocsáros csititgatta őket. Közben magában
bosszankodott:

— Ez a hencegő Varga mindig csak gali-
bát csinál. Az ördög vinné a gögös természetét.

És minél vénebb legény lett Varga, minél
jobban hozzászokott a borhoz, annál gyakrab-
ban veszett össze barátokkal, sőt öregebb gaz-
dákkal is.

Lassan úgy lett, hogy jókoma, pajtás rél-
kül volt a határban. Még a sógora is, két
leánytestvérének a férje se szerették. Csak
egy-két ágról szakadt, akiket emivalóval,
borral, aprópénzzel tömött, hizelegte körül.

Pedig erre a legrosszabbkor dőlben. A
tavaszi fagyok már a virágzásban ölték meg
mindent, s ami még búza maradt volna, azt
a jég verte el. Csöndes, szomorú lett a határ,
és a legesőndesebb az öreg Szilaj Barna. Egy
őszi napon aztán hiába költögettek. Odakerült
felesége mellé a kis tanyai temetőbe.

Bezzeg hangos lett utána a két Barna-
tanya. A leghangosabbak a sógorok. A just
jövették. Hiábavaló volt ott, hogy egyes fia
vagyok az apámnak

— Ami a miénk, az a miénk! Hangoztatják a sógorok. — Gyerünk a törvény elé!

Mentek is. Ügyvédek, tárgyalások, ítélet. Földmérés, a kis földnek hat darabra osztása. Még a két tanyán se tudtak megosztózni. Jött a balta, csákány, fűrész. A mestergerendákat, létrákat is hatfelé fűrészelték, a vályogot is hat rakásba rakták. Pedig fölösleges volt a nagyon pontos mérés. A végén az ügyvédeké lett a föld a lim-lommal együtt.

Borongós emberré lett a Hengegő Varga. A tanyai nép a fejét csóválta ezen a gyűlölködő, prédás jus-osztzkodáson. A csizmadia kárörvendőn nevetett.

— No, az egyes gyerek! Nemsokára csizmája se lesz!

És Hengegő Varga most már mit csinált volna? Mihez kezdhetett a határban, amely még nemrég szűk volt neki?

Nekivágott az országútnak. Harag és gög volt a szívében. Lelke előtt ott ködlött a város, a pénzszerzés álmvárosa. Majd ő megmutatja! Még visszaszerzi a földet és olyan tanyákat épít, amelyenek még nincsenek a határban!

A városban aztán még a reményeivel is szegényebb lett. Mi várt ott rá? Zsákhordás, hólapátolás, éhség és hideg vagy ami mindennél rosszabb... a hiábavaló munkakeresés...

Simándi Béla.

Apróságok • Adomák

Négyszáz éves az első bibliafordítás.

Az 1534. évben jelent meg az első bibliafordítás. A Wittenbergában nyomtatott biblia azóta nagyon sok kiadást ért meg, a világ legelterjedtebb könyvévé lett. A biblia jelenleg több mint 667 nyelvre van lefordítva. A biblia megjelenésének négyszáz éves évfordulóját nagy ünnepséggel fogják megülni.

Mesés értékű kincsre bukkantak Indiában.

Hindu rablók a rendőrség üldözése elől egy barlangtemplomba menekültek. A templomban egyik szobor alatt üregre akadtak, amelyik egy földalatti folyósóba vezetett. A földalatti folyósóban arannyal és drágakövekkel tele ládákat találtak. A talált kincset értékesíteni akarták és ekkor fogta el őket a rendőrség. Szakértők szerint a rablók tatár khánok kincseit találták meg. A kincset valószínűleg akkor rejtették el, mikor több száz évvel ezelőtt megszünt a mongolok uralma Indiában és a khánoknak el kellett menekülniök.

Őszinteség.

— Melyik ételt szereted fiam, legjobban? — kérdi a tanító egy gyermektől az iskolában.

— A krumplilevest tanító ur.

— Mondd meg, fiam, miért?

— Azért, mert attól mindig beteg leszek s másnap nem kell iskolába jönnöm, — feleli az őszinte gyermek.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljék 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van.

Cs. A. Leveléből úgy látjuk, hogy a magtárjában levő gabonáját a magtári zsuzsok vagy gabonazsuzsik (*Buechus pisi*) pusztítja. A magtárban a legnagyobb tisztaság kell legyen, mert a gabonazsuzsik ellenkező esetben nagyon elszaporodik. Miután

a baj már megtörtént, az első dolga az legyen, hogy a zsuzsik gabonáját rostálja át úgy, hogy a zsuzsik a rostán kihulljon, s a kihullott állatokat el kell pusztítani. Az elpusztításra igen alkalmas a következő módszer. A kirostált és garmadába hányt gabonát zsákokkal, juhborókkal vagy rongyokkal leborítjuk. Ezen takarók alá szívesen húzódik meg a zsuzsik. Ha aztán néhány óra múlva felszedjük a takarókat, sok zsuzsiket kirázhatunk belőlük, amelyeket elpusztítunk. Az is nagyon fontos, hogy a gabonát gyakran át kell lapátolni, mert a zsuzsik nem szereti a háborgatást s főképpen az olyan gabonában szaporodik el, amelyet nyugodtan hagyunk. A magtárban ne legyenek rések és hasadékok, amelyekbe a zsuzsik elbújhatik. Szemét hulladékot se tőrjünk, mert ez is hozzájárul a zsuzsik elszaporodásához. A második fontos dolog az, hogy ne tartsunk magtárunkban semmi borsó fajtát, tehát őszi borsót, Peluschkét, tavaszi borsót, csak abban az esetben, ha azt zsuzsikmentesíthetjük, vagy megdaráltuk. Ebből következik, hogy a vetőmagnak elteendő tételeket augusztus hó elejéig okvetlenül zsuzsikmentesítsük, a takarmánynak szánt tételeket és az aljakat pedig daráltsuk meg. A zsuzsikmentesítést és megdarálást legkésőbb augusztus 15-ig el kell végezteni — sajnos Ön ettől már elkésett —, mert ebben az időben a zsuzsik már ivarérett állapotba

Tanuld meg!

kimászott és az épületek buvóhelyeiben áttelelve, tavasszal, borsóvirágzáskor kirepül a borsóföldekre és petéjét a fejlődő szembe rakja. Minél több zsizsik telet át földjeink közelében, annál több zsizsik lesz borsóinkban.

B. R. A betegség leírása alapján mi sertésvészre gyanakozunk. Láthatlanban azonban nem lehet a kérdést eldönteni. Forduljon állatorvoshoz, vagy tapasztalt gazdához, aki a betegséget pontosan ismeri.

Érdeklődők: A konverziós törvény értelmében csak ingatlanragyonna! rendelkező adósok vehetik igénybe a törvény kedvezményeit, természetesen, ha az előírt többi kellékeknek is megfelel. Tehát amennyiben a T. K. nem ingatlan tulajdonos, úgy ő személyesen nem esik a törvény által védett adósok táborába és így ingó természetű vagyonával, amihez számítandó a fizetése is – minden feltétel nélkül felel és pedig időhaladék és leszállítás nélkül. Máslapra tartozik azután az a tény, hogy a felesége kezés és pedig ingatlantulajdonnal rendelkező kezés, ő amennyiben eleget tesz a törvény követelményeinek, kezési minőségben igénybeveheti és érvényesítheti konverziós jogait, ha a bank őt is perelné, vagy végrehajtaná.

Ami a bank felhívását illeti, a konverziós jogosultság igazolását illetően, ez a banknak egy magánjellegű felhívása és azt célozza, hogy minden egyes adós igyekezzék hozzájárulni ahhoz, hogy a bank a beszerzett bizonyítékok alapján megállapíthassa adósainak a konverziós jogosultságát. Ezen felhívásnak való elég nem féltel, tehát semmiesetre sem jelenti azt, hogy az illető elvesztené a jogait és az adós egy esetleges perben még mindig sikeresen hozhatja fel azokat a bíróság előtt is minden elveszteség nélkül.

Az erdőkihágási ügyben elvett tárgyak, amennyiben zálog és nem hűnjel minőséggel bírnak, visszakövetelhetők minden ellátás nélkül.

H. S. A beküldött folyadék felismerésén uszó, olajhoz hasonló anyag nem *petróleum*. A talaj-

öltöztessük rendszeren gyermekeinket! *Falun az a rossz szokás divatos, hogy a gyermekek öltöztetésére nem fordítanak elég gondot. Igaz, hogy mezei munkában, pásztorolás közben nincs szükség cifra ruhára, azonban ilyen alkalmakkor is ügyelnünk kell, hogy az egyszerű ruha tiszta és rendes legyen. A folto-*

désan öltözteni. Rendes és egyszerű ruha azonban minden gyermekben legyen! Mellékleten egy képet közlünk, amelyik mutatja, hogy milyen egyszerű eszközökkel lehet rendes külsőt adni egy kis lánynak. Azon kezdjük, hogy a városi bubí frizura divatját a falusi népnek nem szabad megtanulnia. Hiszen már a termé-

ruha nem szégyen, a lyukas ruha azonban a hanyag anyát itéli el. Szomorú, hogy a gyermekek öltözködésére akkor sem fordítanak gondot, mikor iskolába járnak. Most nyitnak meg az iskola kapui s most kezdődik meg a gyermekek jövő nyárig tartó oktatása. Legyen gondunk arra, hogy rendszeren és tisztán öltöztessük iskolába járó gyermekeinket, mert nemcsak a gyermek külső formájára van hatása a rendes és tiszta öltözéknek, hanem a tanulásban való előmentelésre is.

A gyermekeket nem kell pará-

sztól úgy van teremtve a nő, hogy hosszú haja legyen és az élete végéig ne hulljon ki. A férfi ezzel szemben a természetből rövid hajviselésre van teremtve, hiszen sok férfi öreg korára megkopaszodik. Mellékelt képünkön két kis lány képét mutatjuk be. Az egyiknek hajfonatai zsinoggal, zsinorral vannak megkötve, a másiknak pedig két szép csokrot lenget a szél hajában. Olvasóinkra bizzuk annak eldöntését, hogy melyik kép mutat rendeztebb leánykát.

ban lévő szerves anyagok bomlásából keletkezik, a források és pocsolyák vizének felszínén ez az olajhoz, petróleumhoz hasonló anyag. Nem érdemes tovább kutatni! A hely földtani alakulataiból ítélve, határozottan állítjuk, hogy a föld felszínének közelében nem kap *petróleumot*.

Érdeklődő. Az édesapja szövetkezeti tartozásából származó adóssága bármilyen hitelezőjével szemben konverzió alá esik, ellenben az ügyvédjével szemben fenálló tartozása, mivel Önök között egy új megállapodás jött létre – nem esik, a törvény kedvezményes intézkedéseinek kero,

Tizennégy év óta küzd a
„MAGYAR NÉP”

a magyar nép kisebbségi jogaiért.

Aki a

„MAGYAR NÉP”-et

támogatja és terjeszti, az a magyarság
 boldogulását segíti elő

tei közé. Az ügyvédi munkadíj a megállapodásuk idejében tényleg ki volt véve a kedvezményezett követelések közül, tehát ügyvédje jogosan hivatkozott erre a körülményre. Igaz, hogy a most érvényben lévő törvény ezt az intézkedést megváltoztatta és ma már az ügyvédi munkadíjkövetelések is konverzió alá esnek, de hát az Ön hitelezőjének már szerzett joga van.

Szerkesztői üzenetek

Lapunk mai számához Maros-Torda, Maramaros és nagyküllömegyei előfizetőink részére mellékelünk kitöltött posta-utalványokat. Kérjük azokat, akik az utalványokat megkapják, hogy mielőbb küldjék be előfizetési hátralékaikat.

Többször felhívtuk előfizetőink figyelmét arra, hogy naptárunkat idén korábban jelentjük meg és korlátozott számban fogjuk kinyomtatni, minthogy takarékoskodnunk kell. — Erre való tekintettel nagyon ajánlatos hogy előfizetési hátralékát mindenki már most rendezze, mert csak az kapja meg ingyen könyvnaptárunkat, aki előfizetési díjaival teljesen rendben van. Természetes dolog, hogy előnyben részesülnek azok, akik lehetőleg hamar fizetik ki hátralékaikat.

G. J. Mezőfény. F. I. Tekerőpatak. B. S. Firtosmartonos. J. I. Magyarláros. Cs. M. Nagyszalonta. H. M. Szókefalva. J. F. Avasujváros. D. I. Micske.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

V. B. Maramarossziget. Mi nem ígértünk soha senkinek fedőlapot, mert ilyet nem készítünk. Így kérését sajnós, nem teljesíthetjük. A címjavítást megtettük s lapunkat új címére küldjük.

G. L. Levelére mai számunk gazdasági rovatában adtuk meg a választ.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: G. M. Firtosmartonos 150, V. A. Kézdimártonfalva 85 (r. 1934 dec. 31-ig), G. J. Szentkirály az 1000 lejés bonnal előfizetése 1934 március 1-ig van rendben, G. A. Simonyifalva 155, B. F. Ilye 155, O. M. Fugyivásárhely 155, Id. G. I. Belényesujlak 155, Ifj. K. J.-né Bodola 155, B. J.-né Ditró 150, J. J. Csikdánfalva 155, Ifj. K. G. Mádéfalva 155, M. F. Pákó 155, V. L. Torja 155, F. S. Sepsiszentgyörgy 155, S. F. Bácsi 155, Cs. L. B. Dobra 85, V.

K. Hátszeg 155, S. J. Lónyai telep 85, T. L. Bonyha 155, V. P. Bodófalva 155, K. P. Oraviczabánya 155, Hitelszöv. Szapárfalva 150, G. F. Csávás 150, B. J.-né Mezőszentmárton 150, N. I. Teremiujfalu 150, K. N. L. Székelykál 305, N. L. Felsőbánya 150, Ö. T. Lázari 50, S. K. Szamosdara 100, F. M. Zsibó 150, O. J. Végvár 900 lej.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Allástkeresők részére 20 szóig 40 lej. Előfizetőknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Vass Adolf szabadalmi ügyvivő Cluj-Kolozsvár, Str. Grigorescu 112.

NITS ISTVÁN J. beszédek, tanulmányait tartalmazó HANGSZÓRÓ című 160 oldalas könyve 40 lejért megrendelhető az aradi ref. lelkősi hivataltól. A jövedelem az ifjúsági egyesületekét.

Egészséges bő gabonatermés
ARZOPOL száraz-dácsoló szer

használatára nélkül elképzelhetetlen.

Többlettermés! Egészséges magvak! Mérsékelt ár!

Beszerezési forrásokról utbaigazítsát ad a gyártó: Moskovits ipartelep R. T. Oradea-Nagyvárad